

Brno (k. ú. Žebětín, okr. Brno-město)**„Borovník“.**

Starší doba bronzová. Sídliště. Povrchový sběr. Uložení nálezu: dočasně u autora.

Lokalizace: WGS-84: 49.2008744N, 16.4907067E

Poloha „Borovník“ tvoří rozsáhlá pole mezi Popůvkami a Žebětínem, odkud pochází občasné pravěké nálezy (Kuča 2002a; 2002b; Přichystal 2013a; 2013b). V severovýchodním cípu uvedené polohy, v nevýrazném výběžku lemovaném zahradami nad vodotečí ústící do Žebětínského potoka v nadmořské výšce 335–340 m, byly povrchovými sběry zjištěny stopy pravěkého osídlení. Jedná se o nevýrazné keramické zlomky a několik kusů štěpané kamenné industrie. Jeden přepálený artefakt nese stopy strmé retuše, typické pro starší dobu bronzovou. Jedná se o první archeologické nálezy z této polohy a až další průzkum ukáže, jestli jde o náhodné nálezy, nebo zde můžeme uvažovat o sídelních aktivitách.

Literatura

Kuča, M. 2002a: Popůvky (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 43, 137.

Kuča, M. 2002b: Popůvky (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 43, 169.

Přichystal, M. 2013a: Brno (k. ú. Žebětín, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 54(1), 116–117.

Přichystal, M. 2013b: Brno (k. ú. Žebětín, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 54(1), 138.

Summary

A unique find of prehistoric activity was recorded during an archaeological survey in the 'Borovník' field (Žebětín cadastral area, Brno-Country District). Based on the coarse retouching on the chipped stone artefact, the activities may date to the Early Bronze Age.

Martin Kuča, Zdeněk Hájek

Bulhary (okr. Břeclav)**„Au Äcker“, parc. č. 910/4.**

Starší doba bronzová. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Regionální muzeum v Mikulově, p. o., přír. č. 57/2024.

Lokalizace: S-JTSK: -591898, -1202526

V průběhu záchranného výzkumu (viz oddíl Neolit) byla prozkoumána jedna kónická zásobní jáma ze starší doby bronzové. Nálezy tvoří poměrně fragmentární zlomky keramiky, mazanice, zvířecí kosti a schránky velevruba, štěpaná industrie, jeden fragment broušeného nástroje a jeden fragment válcového hliněného závaží. Na dně jámy byly zjištěny zbytky původního výmazu dna a ve spodních partiích stěn byly dokumentovány pravidelné vertikální otisky z původní vnitřní konstrukce.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

A conical storage pit dating to the Early Bronze Age was uncovered during a rescue excavation in the cadastral area of Bulhary (Břeclav District).

Kristína Piačková, František Trampota

Holešov (k. ú. Dobrotice, okr. Kroměříž)**Intravilán, parc. č. 1544/39.**

Mladší doba bronzová. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Kroměřížska, p. o., inv. č. AU 271 – AU 289; AU 306 – AU 311.

Lokalizace: WGS-84: 49.34130N, 17.60275E

Při zemních pracích souvisejících se založením novostavby rodinného domu na parc. č. 1544/39 na katastru Dobrotice bylo v jihozápadní části stavby prozkoumáno celkem pět zahloubených archeologických objektů. Čtyři z nich lze interpretovat jako kúlové či sloupové jámy, poslední objekt pak pouze obecně jako sídlištní jámu. Materiál vyzvednutý z výplní objektů se jeví jako poměrně homogenní a lze předpokládat, že všechny prozkoumané objekty náleží jediné archeologické komponentě. Jednalo se ovšem o značně torzovitý materiál s minimem přesněji determinovatelných tvarů či výzdobných prvků. Pouze na základě několika málo fragmentů, nesoucích plastickou výzdobu v podobě vypnulín a jazykovitých výčnělků v kombinaci s vnější úpravou povrchu tuhováním, lze tento materiál klást nejspíše do mladší doby bronzové. Kolekce keramického materiálu je doplněna množstvím mazanice, která nepochybně souvisí s existencí residenčních struktur v blízkém okolí, resp. potvrzuje interpretaci čtyř objektů jako kúlové/sloupové jámy tvořící konstrukci nadzemní stavby. Prostorově nejbližší známou archeologickou lokalitu představuje rozsáhlý polykulturní areál v nedaleké cihelně přibližně 600 m jihozápadním směrem, zde však již na katastru sousedních Žop (Fojtík, Popelka 2018).

Literatura

Fojtík, A., Popelka, M. 2018: V dobách, kdy města ještě nebylo.

In: Z. Fišer (ed.): *Holešov. Město ve spirálách času*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 43–56.

Summary

Several settlement features, probably dating to the Late Bronze Age, were investigated during the construction of a family house in the cadastral area of Dobrotice (Kroměříž District).

Miroslav Popelka, Martin Paulus

Horka nad Moravou (okr. Olomouc)**„Horní kaluhy“.**

Střední doba bronzová, mladší doba bronzová. Místo sběru. Průzkum detektorem kovu. Uložení nálezu: Vlastivědné muzeum v Olomouci, přír. č. 19/2022.

Lokalizace: WGS-84: 49.6237500N, 17.2055000E

V roce 2022 získalo Vlastivědné muzeum v Olomouci neúplný bronzový srp, který byl podle sdělení dárce vyzvednut v prostoru mezi Křelovem a Horkou nad Moravou. Jde o severní svah s nadmořskou výškou 219–244 m. Svah klesá od Křelova směrem k Horce nad Moravou a železniční trati spojující město Olomouc se Senicí na Hané. Za tratí teče bezejmenná vodoteč. Nalezený krátký bronzový srp je opatřen kuželovitým trnem v dorzální části šikmo seříznutého týlu. Na čepeli se nachází jedno žebro, které se směrem k hrotu postupně vytrácí. Špička srpů chybí. Čepel nástroje je lehce prohnutá. Artefakt nese stopy recentního nalomení v týlní části patrně od zemědělské techniky. Maximální měřitelná délka dosahuje 76 mm a maximální

šířka 14 mm (obr. 2). Nález lze s největší pravděpodobností přiřadit k srpům II. skupiny tvarů srpů s trnem v týlní části (Salaš 2005). Tento typ se objevuje během střední až mladší doby bronzové.

Vyzvednutý srp může indikovat dosud neznámou lokalitu v prostoru mezi Horkou nad Moravou a Křelovem. Nejbližší známé archeologické naleziště se nachází asi 1,5 km severně v trati „Spodní kaluhy“, kde M. Kalábek získal kolekci nálezů z mladší doby kamenné, střední a mladší doby bronzové a z raného středověku (Hlubek 2023). Další lokalita z mladší doby bronzové leží asi 500 m jihovýchodně v trati „Sekerník“ na katastru Křelova.

Literatura

Hlubek, L. 2023: *Horka nad Moravou (okr. Olomouc)*. Rkp. náleзовé zprávy, č. j. M-TX-202300438 [cit. 2024-12-12]. Uloženo: Archiv náleзовých zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. DOI: 10.60585/M-TX-202300438. Dostupné z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/M-TX-202300438>.

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku. I. Text; II. Tabulky*. Brno: Moravské zemské muzeum.

Obr. 2. Horka nad Moravou. Bronzový srp s kuželovitým trnem. Foto L. Hlubek.

Fig. 2. Horka nad Moravou. Bronze sickle with a conical tang. Photo by L. Hlubek.

Summary

In 2023, the Regional Museum in Olomouc acquired an incomplete bronze sickle with a conical tang at the butt end (Fig. 2), originating from the cadastral area of Horka nad Moravou (Olomouc District). The artefact can be dated to the Middle or Late Bronze Age.

Lukáš Hlubek

Ivančice (k. ú. Hrubšice, okr. Brno-venkov) „Za Dvorem“.

Mohylová středodunajská kultura, velatická kultura. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Moravské zemské muzeum.

Lokalizace: WGS-84: 49.0898889N, 16.3075294E; 49.0897472N, 16.3069989E

V průběhu roku 2024 proběhlo v katastru Hrubšic několik záchranných archeologických výzkumů před výstavbou rodinných domů. Bylo zkoumáno ohrazené rovinné sídliště velatické kultury na polykulturní lokalitě, která byla identifikována už v roce 2021 při výstavbě místní komunikace a sítí. Lokalita leží v rovinatém terénu nivy řeky Jihlavy, jenž se mírně zvedá v západním směru. Kromě menších sídlištních a zásobních jam byl nalezen liniový žlab a tři nadzemní kúlové stavby z doby bronzové, z nichž jedna je s jistotou datována do mladší doby bronzové. Zbylé dvě leží ve

vzájemné superpozici a zároveň i v superpozici se zásobní jámou středodunajské mohylové kultury. Vzhledem k nedostatku charakteristického materiálu z kúlových jam je datace staveb sporná. Lze konstatovat, že minimálně jedna náleží velatické kultuře, a to na základě určení střepů nalezených na povrchu zmíněné zásobní jámy. Teoreticky mohla být na místě domu středodunajské mohylové kultury se zásobní jámou vystavěna v mladší době bronzové nová stavba. Eventuálně mohou obě náležeť různým fázím velatické kultury. Kromě keramického a osteologického materiálu byl nalezen i kruhový bronzový šperk a bronzový nýtek.

Literatura

Bučová Čerňavová, K. 2022: *Hrubšice – výstavba 27 RD na parcele 281/2 – kanalizace, vodovod*. Rkp. náleзовé zprávy č. j. M-TX-202300300. Uloženo: Archiv náleзовých zpráv, Archeologický ústav MZM. DOI: 10.60585/M-TX-202300300. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/M-TX-202300300>.

Summary

A rescue archaeological excavation carried out prior to the construction of family houses in the cadastral area of Hrubšice (Brno-Country District) confirmed the presence of an enclosed lowland settlement of the Velatice culture and a solitary storage pit of the Middle Danube Tumulus culture.

Katarína Bučová Čerňavová

Ivančice (k. ú. Letkovice, okr. Brno-venkov)

Ul. U Kapličky.

Kultura popelnicových polí. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: dočasně Archaia Brno z. ú.

Lokalizace: WGS-84: 49.0945514N, 16.3598817E; 49.0945197N, 16.3588678E; 49.0939928N, 16.3573817E; 49.0941342N, 16.3573256E

V průběhu rekonstrukce návsi v Letkovicích (městská část Ivančice), proběhl archeologický výzkum, který zachytil sídlištní situace z doby bronzové (AMČR; Bučo 2024). V reliktech se dochovala i kulturní vrstva, a to především v prostoru západně od kapličky. Byly dokumentovány sídlištní zásobní jámy datované do období kultury popelnicových polí. Lokalita byla již zkoumána v roce 1996 v průběhu výkopů inženýrských sítí Ústavem archeologické památkové péče Brno, v. v. i. (Vitula 1999).

Literatura

AMČR: Záznam M-202301497 [cit. 2025-04-09]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/projekt/detail/M-202404733>.

Bučo, M. 2024: *Nálezová zpráva o provedení záchranného archeologického výzkumu při chystané stavbě „Stavební úpravy náměstí v Letkovicích“*. Rkp. náleзовé zprávy č. j. 43/24. Uloženo: Archiv náleзовých zpráv Archaia Brno z. ú.

Vitula, P. 1999: *Ivančice - Letkovice (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 39 (1995–1996)*, 405.

Summary

In 2024, a rescue archaeological excavation was carried out in the cadastral area of Letkovice (Brno-Country District), uncovering archaeological contexts from the Neolithic period, the Bronze Age and the Middle Ages. The recovered material dates the settlement features to the Urnfield culture period.

Michal Bučo